KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian ze wzrostu, rozwoju i koniunktury

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **C**

3. (1 pkt) **C**

4. (1 pkt) **C**

5. (1 pkt) **A, E**

6. (4 pkt) **1–A, 2–C, 3–B, 4–D** — po 1 pkt za parę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: PKB nominalny liczy się w cenach bieżących, więc rośnie także wtedy, gdy rosną tylko ceny, a nie produkcja. Aby ocenić, czy wytworzono więcej dóbr i usług, trzeba spojrzeć na PKB realny, czyli oczyszczony z inflacji. Skoro wartość nominalna wzrosła o 6%, a ceny o 8%, to wzrost nominalny w całości wynika z podwyżek cen – ilość wytworzonych dóbr spadła o około 2%. Gospodarka realnie się skurczyła, choć liczby w cenach bieżących sugerują wzrost.
Punktacja: 1 pkt – rozróżnienie PKB nominalnego (w cenach bieżących) i realnego (w cenach stałych) oraz wskazanie, że wzrost nominalny zawiera wzrost cen. 1 pkt – wniosek, że skoro ceny wzrosły (8%) bardziej niż wartość nominalna (6%), to fizyczna ilość wytworzonych dóbr i usług spadła (realny PKB obniżył się o ok. 2%). Razem 2 pkt.

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Opisana sytuacja wskazuje na fazę ożywienia (ekspansji) cyklu koniunkturalnego. Świadczy o tym systematyczny wzrost liczby zamówień na budowę domów, co oznacza rosnące inwestycje w gospodarce regionu, a także rosnące zatrudnienie i przeciętne wynagrodzenie w branży budowlanej, co świadczy o poprawiającej się sytuacji na rynku pracy. Dodatkowo łatwiejszy dostęp do kredytów hipotecznych wskazuje na rosnący optymizm banków co do dalszego rozwoju koniunktury.
Punktacja: 1 pkt za wskazanie fazy cyklu koniunkturalnego (ożywienie/ekspansja) + 2 pkt za dwie różne, trafne obserwacje z opisu uzasadniające tę odpowiedź (np. rosnąca liczba zamówień/inwestycji budowlanych, rosnące zatrudnienie i płace, łatwiejszy dostęp do kredytu hipotecznego). Maks. 3 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Stopa bezrobocia to liczba bezrobotnych podzielona przez liczbę aktywnych zawodowo, czyli pracujących i bezrobotnych łącznie. Może więc spaść nawet bez wzrostu zatrudnienia, jeśli część bezrobotnych opuści grupę aktywnych zawodowo: zniechęceni długim poszukiwaniem przestali szukać pracy, wyjechali za granicę, przeszli na emeryturę lub rentę albo podjęli naukę. Wtedy maleje licznik (bezrobotni) i mianownik (aktywni zawodowo), a stopa bezrobocia spada, choć liczba pracujących się nie zmieniła.
Punktacja: 1 pkt – wskazanie, że stopa bezrobocia to stosunek liczby bezrobotnych do liczby aktywnych zawodowo (pracujących i bezrobotnych), a nie do liczby wszystkich mieszkańców. 1 pkt – wyjaśnienie, że część bezrobotnych przeszła do grupy biernych zawodowo (zniechęceni przestali szukać pracy, wyjechali za granicę, przeszli na emeryturę lub podjęli naukę), więc spadła liczba bezrobotnych i aktywnych zawodowo, a liczba pracujących pozostała bez zmian. Razem 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Argument 1: gdy ceny spadają, konsumenci i firmy odkładają zakupy i inwestycje, licząc na to, że za jakiś czas będzie jeszcze taniej. Spadek popytu zmusza producentów do ograniczania produkcji i zwalniania pracowników, co dalej obniża popyt – powstaje spirala deflacyjna. Argument 2: deflacja zwiększa realny ciężar zadłużenia: raty kredytów są stałe nominalnie, a dochody i ceny maleją, więc spłata długu pochłania coraz większą część dochodu, co prowadzi do bankructw firm i gospodarstw domowych.
Punktacja: Po 1 pkt za każdy z dwóch poprawnych argumentów z wyjaśnieniem mechanizmu, np.: konsumenci odkładają zakupy w oczekiwaniu na niższe ceny, co obniża popyt i produkcję; realna wartość długów rośnie, co pogarsza sytuację zadłużonych firm i gospodarstw domowych; przedsiębiorstwa ograniczają inwestycje i zatrudnienie, bo spadają ich przychody przy sztywnych kosztach (płace). Razem 2 pkt.

Grupa B

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **D**

3. (1 pkt) **A**

4. (1 pkt) **D**

5. (1 pkt) **D**

6. (4 pkt) **1–B, 2–C, 3–A, 4–D** — po 1 pkt za parę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: W ożywieniu rośnie popyt na produkty firm, magazyny się opróżniają, a prognozy sprzedaży są coraz lepsze. Dotychczasowe maszyny i hale nie wystarczają, by obsłużyć zamówienia, więc inwestycja w rozbudowę mocy zapowiada zysk; sprzyja temu też dostępniejszy kredyt. Nowe inwestycje wymagają pracowników – zarówno do ich realizacji, jak i do obsługi rozbudowanej produkcji – więc rośnie popyt na pracę, spada bezrobocie, a firmy, konkurując o pracowników, zaczynają podnosić wynagrodzenia.
Punktacja: 1 pkt – wyjaśnienie: rosnący popyt i sprzedaż oraz optymistyczne prognozy sprawiają, że dotychczasowe moce produkcyjne stają się niewystarczające, a inwestycje w maszyny, hale i technologie zapowiadają zysk; łatwiejszy i tańszy kredyt dodatkowo zachęca do inwestowania. 1 pkt – skutek dla rynku pracy: rośnie popyt na pracę (nowe miejsca pracy przy budowie i obsłudze inwestycji), spada bezrobocie, a w dalszej kolejności rosną płace. Razem 2 pkt.

8. (3 pkt) Przykładowa odpowiedź: Opisana sytuacja to tzw. paradoks oszczędności: dla pojedynczego gospodarstwa domowego ograniczenie wydatków i zwiększenie oszczędności w obliczu niepewności jest racjonalne i bezpieczne. Jeśli jednak zrobi to jednocześnie wiele gospodarstw domowych, łączny popyt konsumpcyjny w gospodarce gwałtownie spada, a wraz z nim przychody i zyski przedsiębiorstw. W odpowiedzi firmy ograniczają produkcję, inwestycje i zatrudnienie, co pogłębia spowolnienie gospodarcze — jednostkowo racjonalne zachowanie, powielone masowo, przynosi efekt odwrotny do zamierzonego, szkodząc całej gospodarce, w tym samym oszczędzającym gospodarstwom domowym.
Punktacja: 1 pkt za rozpoznanie opisanego zjawiska (paradoks oszczędności) + 1 pkt za wyjaśnienie mechanizmu (jednoczesny spadek wydatków konsumpcyjnych wielu gospodarstw domowych obniża łączny popyt, a w ślad za nim przychody i zyski przedsiębiorstw) + 1 pkt za wniosek, że firmy w odpowiedzi ograniczają produkcję i zatrudnienie, co pogłębia spowolnienie — efekt zbiorowy jest odwrotny do korzyści jednostkowej. Maks. 3 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: CPI mierzy zmianę cen koszyka dóbr i usług o strukturze odpowiadającej wydatkom przeciętnego gospodarstwa domowego – każda grupa towarów ma w nim wagę zależną od udziału w typowych wydatkach. Emerytka wydaje na leki, żywność i energię znacznie większą część dochodu niż przeciętna rodzina, a mniejszą na elektronikę, odzież czy rozrywkę. Jeśli ceny leków, żywności i ogrzewania rosły szybciej niż średnia, to jej osobisty koszyk zdrożał bardziej niż koszyk CPI, więc odczuwana przez nią inflacja jest wyższa od oficjalnego wskaźnika.
Punktacja: 1 pkt – wskazanie, że CPI liczy się dla koszyka odzwierciedlającego strukturę wydatków przeciętnego gospodarstwa domowego, z wagami dla poszczególnych grup dóbr. 1 pkt – wyjaśnienie, że struktura wydatków emerytki różni się od przeciętnej (duży udział leków, żywności, energii), więc jeśli ceny właśnie tych dóbr rosły szybciej niż średnia, jej osobista inflacja jest wyższa niż CPI. Razem 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: W stagflacji jednocześnie występują wysoka inflacja i stagnacja. Walka z inflacją wymaga zaostrzenia polityki pieniężnej (podwyżki stóp), co dodatkowo hamuje gospodarkę. Pobudzenie wzrostu wymagałoby łagodzenia polityki (obniżki stóp), co z kolei podsyca inflację. Bank centralny musi więc wybierać między dwoma celami.
Punktacja: 1 pkt — aby ograniczyć inflację, bank centralny powinien zaostrzać politykę pieniężną (np. podnosić stopy). 1 pkt — aby przeciwdziałać spadkowi produkcji/stagnacji, powinien ją łagodzić; oba cele wymagają przeciwnych działań.

Skala ocen (orientacyjna, 18 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	17–18 pkt
dobry (4)	14–16 pkt
dostateczny (3)	9–13 pkt
dopuszczający (2)	6–8 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/biznes-zarzadzanie/wzrost-i-cykl-koniunkturalny**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.